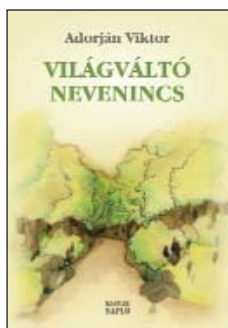

Van benne fantázia

Adorján Viktor
Világvaltó Nevenincs
 A Meselegény
 Magyar Napló, 2012
 308 oldal, 3500 Ft

Klasszikus mesével és mesehősökkel operálni napjainkban, amikor a mai kor üzeneteivel bombázott ifjú célrétteg számára még a műfajon belül is leginkább saját világukat közvetítik, meglehetősen bátor vállalás – Adorján Viktor azonban éppen erre tesz kísérletet vasos mesekönyvével.

A jelenleg művelődési házat vezető, de jelentős színházi múlttal is bíró székesfehérvári szerző számára, mint látható, nem idegen terep a kulturális és irodalmi szféra – nem mintha kritériuma és előfeltétele lenne ez a gyermekirodalom művelésének –, ám a legfiatalabbakhoz olyannal fordulni, amit a korszellem mára idejétmúlttá avatott, s amivel valószínűleg csak közvetlen szülői behatásra találkozhatnak, nem egyszerű kihívás. A *Világvaltó Nevenincs* ugyanis egy népmese megkonstruálása, magába sűrítve a magyar mesék világát, annak ismert fordulataival és karaktereivel együtt, aminek azonban ezekkel együtt kell túllépnie saját magán, hogy a megtartott értékeken túl az újdonság erejével is hasson.

A cselekmény vezetése és az alakok – a szerencsét próbálni induló legkisebb fiú, a házimanók, boszorkányok, törpék, óriások, tündérek, táltoslovak, griffmadarak, ördögök (ördög formában szerepeltetve) és nem utolsósorban a végső legyőzendő ellenfél, a sárkány – esetében a hagyományos népmesei elemek szinte teljes keresztmetszetével találkozhatunk, s a mindvégig csak legény néven szerepeltetett, az események kezdetén a mesebirodalomba csöppenő, ezzel világot váltó főhős kalandjainak izgalmaiban sincs túl sok váratlan fordulat – az erdőbéli öreganyó valójában boszorkány, a tó mézesmázos asszonya a sárkány szeretője és cinkosa –, mégsem válik egysíkúvá és kiszámíthatóvá a történet. Ennek legfontosabb pillére a nyelv (nem véletlenül volt a kézirat már 2004-ben az Édes Anyanyelvünk Pályázat egyik díjazottja – a könyv sorsát illető érdekes kérdés pedig, hogy a megjelenésig miért telt el nyolc év, nem tartozik ide), az alakok és a mesélő archaizáló, helyenként a nyelvújítás előttig visszanyúló kifejezései, mondatformálása, amelyet különösen szórakoztató jelenséggé mintegy megkoronáz a székely dialektusokat kora középkori ómagyarral vegyítő törpék nyelvezete. S ha az atmoszférát sikerül megteremtenie – márpedig ezzel maximálisan sikerült –, az már félsikernél is több. Azonban a szerző alaposága, amellyel megteremt a mesevilágot, még inkább magába szippantja ol-

vasóját: saját illusztráció (térképei, a helyszínül szolgáló várakat, épületeket, illetve használati tárgyakat, fegyvereket, ruhákat bemutató rajzai) mellett a vázlatos kidolgozásnál többet nem igénylő figurák egy részénél mesékben szokatlanul mély ábrázolást kapunk, így kidomborodik a főhős emberi oldalának egy-egy gyengesége is – állhatatossága meg-megbicsaklik a rá szabott feladatok súlya vagy a boszorkányokat álcázó lányok éberresztette vonzalom miatt, bár a történet elején megmenett hűséges tündér, Délibáb várja vissza –, s a mellékszereplőknel is akadnak jellemző hangulatteremtő viselkedésmódok (a magának mártíromságot tulajdonító, zsörtölődő vén griff rendre megdolgoztatja arcizmait). A névadás ugyancsak nem mellőzi a kellő képzeletőrt, hosszas felsorolás helyett a recenzens szubjektív módon inkább személyes kedvencét, Mákyi Mák Embert, az erdei manót emeli ki.

Igaz persze, ha a gyerekké visszaneszesülő és jól szórakozó felnőttolvasó – a műfajból eredően – gyerek szemmel is vizsgálja a kötetet, talál néhány hümmögni valót. A könyv elején, amint hősünk belép a mesék világába, villámgyorsan követik egymást az új és újabb figurák, hegyi-erdei helyszínek és a szerzteágazó, bár nem ismeretlen népmesei fordulatok, a pergő eseménysor viszont még felnőttfejjel is megköveteli, hogy visszavisszalapozzunk, felfejtendő némely szereplő kapcsolódását a másikkal. A regénytempó a nagy számú jelentős mellékalak megismerését követően lassul ugyan, ám utána – a régi mesék cseppet sem finomkodó boszúinak és leszámolásainak tradícióit követve – a negatív karakterek véres vége ismét csak szöveget üt a szülői fejekbe. A szűk járatba be nem férő, ezért feldarabolt, majd forrasztófüvel újjáélesztett táltos jelenete pedig több, mint meghökkentő – a főszereplő későbbi halálát és Élesztővízzel új életre keltését ezek után már higgadtan konstatáljuk...

Mindez természetesen tényleg csak hümmögés, nem ítékezés, s idővel alighanem elválik, mely korosztályt, mennyiben és hogyan érinti számos kiváló erénye mellett e megjegyzést kiváltó néhány tényező. A művet kötelező kellékek zárják le, a jó elnyeri méltó jutalmát, a rossz pedig büntetését, s úgy tehetjük le a még mesétől is szokatlanul gazdag és kreatív képzeletőrtől megalkotott, így a műfajra nem jellemzően monumentálisra nővő munkát, hogy minden értelemben kijelenthetjük: van benne fantázia.